

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آمادگی دفاعی

سال دوم دبیرستان

کلیه رشته‌ها

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب: آمادگی دفاعی دوم دبیرستان - ۲۳۸

اعضای شورای برنامه‌ریزی درسی: خدایار ابراهیمی، یارمحمد بای، احمد باغ‌شینی، علی تقوایی، محمود سلیمانی، شهاب قهرمانی، سید رحمت‌اله مشهدی، محمدرضا مقدادی، محمدرضا متولی‌باشی نائینی و احمد یارمحمدی

مؤلفان: خدایار ابراهیمی، یارمحمد بای، محمود سلیمانی، شهاب قهرمانی، محمدرضا مقدادی، مهدی نجفی، احمد یارمحمدی

با همکاری: معاونت فرهنگی ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان بسیج مستضعفین و پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس و راستار: سید اکبر میر جعفری

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایران‌شهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۹۲۶۶-۸۸۳۰، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: سید احمد حسینی

طراح گرافیک و طراح جلد: مریم کیوان

صفحه‌آرا: زهره بهشتی شیرازی

حروفچین: فاطمه باقری مهر

مصحح: رضا جعفری، علیرضا ملکان

امور آماده‌سازی خبر: سپیده ملک‌ایزدی

امور فنی رایانه‌ای: حمید ثابت کلاجاهی، مریم دهقان‌زاده

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن: ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ چهارم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

ما با هیچ کشوری، چه اسلامی و چه غیر اسلامی سر جنگ
نداریم و طالب صلح و صفا برای همه هستیم، و تاکنون نیز به «دفاع» که
برای هر کس فریضه‌ای است الهی و حقی است انسانی، برخاسته‌ایم؛
و هرگز قصد تجاوز به کشورهای دیگر را نداریم.
امام خمینی (رحمة الله علیه)

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَ آخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ (٦٠) سوره ٨ : الأنفال - جزء ٩

در برابر آنها (دشمنان) آنچه توانایی دارید از نیرو آماده سازید (و همچنین) اسب‌های
ورزیده (برای میدان نبرد) تا به وسیله آن دشمن خدا و دشمن خویش را بترسانید و (همچنین)
گروه دیگری غیر از اینها را که شما نمی‌شناسید و خدا می‌شناسد و هرچه در راه خدا (و تقویت
بنیه دفاعی اسلام) انفاق کنید، به شما بازگردانده می‌شود و به شما ستم نخواهد شد. (٦٠)

وَ إِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى
الْأُخْرَى فَمَا تَلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا
بِالْعَدْلِ وَ أَفْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (٩) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ
أَخَوَيْكُمْ وَأَقْبُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (١٠) سوره ٤٩ : الحجرات - جزء ٢٦

هرگاه دو گروه از مؤمنان با هم به نزاع و جنگ پردازند، در میان آنها صلح برقرار
سازید و اگر یکی از آنها بر دیگری تجاوز کند با طایفه ظالم بیکار کنید تا به فرمان خدا بازگردد،
هرگاه بازگشت (و زمینه صلح فراهم شد) در میان آن دو بر طبق عدالت صلح برقرار سازید،
و عدالت پیشه کنید که خداوند عدالت‌پیشگان را دوست دارد. (٩) مؤمنان برادر یکدیگرند؛
بنابراین میان دو برادر خود صلح برقرار سازید، و تقوای الهی پیشه کنید تا مشمول رحمت
او شوید. (١٠)

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَرَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا
تَحْزَنُوا وَ أَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ (٣٠) سوره ٤١ : فصلت - جزء ٢٤
کسانی که گفتند پروردگار ما خداوند یگانه است سپس استقامت کردند، فرشتگان بر
آنها نازل می‌شوند که ترسید و غمگین مباشید، و بشارت باد بر شما به آن بهشتی که به شما
وعده داده شده است. (٣٠)

آن کشور و ملّتی که بتواند ثابت کند آماده ایستادگی و دفاع جانانه
برای استقلال و حفظ هویت، آرمان‌ها و موجودیت خود است، همواره
عزیز است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای مد ظله العالی

۱۳۹۰/۸/۱۹

فهرست

صفحه	عنوان درس
۱	درس اول : امنیت پایدار
۱۰	درس دوم : بسیج، حافظ انقلاب اسلامی
۱۸	درس سوم : حماسه هشت سال دفاع مقدس
۲۸	درس چهارم : آشنایی با یادمان‌های دفاع مقدس
۴۲	درس پنجم : جنگ نرم
۵۰	درس ششم : پدافند غیرعامل
۵۹	درس هفتم : اسوه‌های صبر و مقاومت
۷۲	درس هشتم : اقتدار دفاعی
۸۰	درس نهم : مهارت‌های فردی در دفاع و رزم
۹۴	درس دهم : آشنایی با حوادث و کمک‌های اولیه

سخنی با دبیران ارجمند و دانش‌آموزان عزیز

وضعیت و شرایط دنیای امروز، جایگاه مهم کشور ما در جهان و دگرگونی در روش‌های تهدید و تهاجم، ما را بر آن داشت تا متناسب با مقتضیات زمان و هماهنگی با نیازهای دانش‌آموزان، در محتوای کتاب درسی آمادگی دفاعی نیز تغییراتی ایجاد نمایم. از طرف دیگر فریب‌کاری‌ها و توطئه‌های گوناگون قدرت‌های سیاسی و نظامی عصر امروز می‌طلبد که جوانان عزیز میهن ما با هوشیاری کامل به حوادث و اتفاقات جهان پیرامون خود توجه داشته باشند.

بر همین اساس نقشه جدید برنامه درسی آمادگی دفاعی طراحی شد و بر مبنای آن کتاب درسی دانش‌آموزان تألیف شده و هم‌اکنون در اختیار آینده‌سازان میهن اسلامی قرار می‌گیرد.

با عنایت به این توضیحات، از دبیران ارجمند و دانش‌آموزان عزیز درخواست می‌شود که به نکات ذیل توجه کنند:

۱- با توجه به این که در دنیای کنونی تهاجم در بیشتر موارد از نظامی به غیر نظامی (فرهنگی، اقتصادی و ...) و جنگ‌ها از جنگ سخت (نظامی) به سمت جنگ نرم (جنگ روانی، جنگ رسانه‌ای، جنگ اینترنتی و ...) تغییر یافته است، لذا ضمن هوشیاری و آمادگی در برابر جنگ سخت دشمنان اسلام جهت‌گیری کلی محتوای این کتاب نیز بر همین اساس تعیین شده است.

۲- عناوین و موضوعات کتاب در جهت شکل‌گیری «تفکر دفاعی» برای دانش‌آموزان عزیز انتخاب شده است.

- ۳- با عنایت به تأکید مقام معظم رهبری، بصیرت افزایی دانش‌آموزان در جهت شناخت دوستان و دشمنان مردم، یکی از محورهای اساسی محتوای کتاب است.
- ۴- با توجه به محدودیت‌های حجم و محتوای کتاب، برخی از مفاهیم مطرح شده نیازمند تشریح بیشتری است، که انتظار می‌رود این کار با راهنمایی دبیران گرامی و مشارکت دانش‌آموزان، در کلاس درس تحقق یابد.
- ۵- از آنجا که محتوای این کتاب براساس روش آموزشی فعال تدوین شده، از دانش‌آموزان درخواست می‌شود که با مشارکت در پاسخ دادن به پرسش‌های متن هر درس و انجام فعالیت‌های انفرادی و جمعی، نقش فعالی در انتقال مفاهیم اساسی درس داشته باشند.
- ۶- فعالیت‌های مطرح شده در کتاب در جهت مشارکت دانش‌آموزان در آموزش درس و تحقق اهداف پیش‌بینی شده است که از دبیران گرامی و دانش‌آموزان عزیز انتظار می‌رود به این موضوع توجه لازم را داشته باشند.
- ۷- کتاب‌های معرفی شده در پایان کتاب، منابع مناسبی برای مطالعه و تحقیق و پژوهش دانش‌آموزان است.
- ۸- نحوه ارزشیابی درس براساس دو بخش کتبی و عملی است که میزان نمرات کتبی و عملی طی دستورالعملی به مدارس ابلاغ خواهد شد.
- ۹- دبیران محترم می‌توانند از امکانات و موقعیت‌های موجود در هر شهر و استان (اماکن و موزه‌های دفاع مقدس، پادگان‌ها و تجهیزات دفاعی، مزار شهدا و ...) در جهت تحقق اهداف درس استفاده نمایند.
- ۱۰- دانش‌آموزان عزیز می‌توانند در موارد ضروری از تجربیات علمی و عملی اولیای بزرگوار خود بهره‌مند شوند.
- ۱۱- با توجه به اختیاری بودن حضور دانش‌آموزان در اردوی راهیان نور، دبیران گرامی می‌توانند با استفاده از نکات مطرح شده در درس‌های سوم و چهارم و سایر مواردی که مناسب می‌دانند، انگیزه‌های لازم را برای شرکت حداکثری دانش‌آموزان در این اردو و بهره‌برداری از فضای معنوی دوران دفاع مقدس ایجاد کنند.

۱۲- تحقیق و پژوهش به منظور آشنایی و الگوسازی از شهدا و ایثارگران بومی و محلی و ایجاد فضای لازم برای حضور رزمندگان و جانبازان عزیز در برنامه‌های عملی درس از موارد مؤثر در تحقق اهداف می‌باشد.

امیدواریم با تدبیر و تلاش جمعی دبیران ارجمند و دانش‌آموزان عزیز گام‌های مؤثری در جهت سربلندی و استقلال کشور و آگاهی علمی و رشد معنوی جوانان برومند میهن اسلامی برداشته شود.

گروه درسی آمادگی دفاعی

دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

